

NYHEDSBREV | 2024-2025 | 9. MAJ 2025

Stop for import af russisk energi

EU's energi- og boligkommissær, Dan Jørgensen, fremlagde den 6. maj Kommissionens bud på, hvordan EU gradvist kan frigøre sig fra importen af russisk energi. Bl.a. lægges op til et forbud mod gasimport fra udgangen af 2027. Planen har fået skarp kritik fra ungarsk og slovakisk side, der begge er storimportører af russisk energi.

Planen følges i juni op af en række lovforslag, som herefter skal forhandles på plads. I modsætning til sanktionspakkerne mod Rusland vil forslagene kunne vedtages ved kvalificeret flertal – og dermed ikke kunne blokeres af et eller to EU-lande.

Trods en betydelig nedgang i import af russisk energi, udgør russisk gas, olie og nukleare forsyninger fortsat en del af EU's energimix. Efter fleres års nedgang steg gasimporten fra Rusland i 2024, ifølge Kommissionen, for både den rørførte gas og flydende gas (LNG) med hhv. 26 pct. og 12 pct. ift. 2023.

Således udgjorde andelen af russisk gasimport ca. 19 pct. i 2024 og forventes at udgøre ca. 13 pct. i 2025. Andelen af russisk olieimport er faldet fra ca. 27 pct. i 2022 til ca. 3 pct. i 2024. Ifølge Kommissionen var der i 2024 ti medlemslande, der importerede russisk gas, tre medlemslande, der importerede russisk olie og syv medlemslande, der importerede russisk beriget uran eller nukleare materiale/forsyninger ("uranium services").

Hvad angår de overnævnte tre olieimporterende medlemslande bemærkes, at russisk olie, ifølge Kommissionen, udgør over 80 pct. af Ungarn og Slovaakiets olieimport, mens Tjekkiet ikke har importeret russisk olie siden april i år.

Som led i EU's sanktioner mod Rusland er bl.a. indført forbud import af russisk kul og olie fragtet med skib samt hindret omlastning af LNG fra Rusland. Det er dog ikke lykket at nå til enighed om sanktioner mod russisk gas.

Tirsdag den 6. maj præsenterede kommissæren for energi og boliger, Dan Jørgensen, en køreplan for udfasning af russisk energiimport med den engelske titel "Roadmap towards ending Russian energy imports".

Formålet med planen er at sikre EU's uafhængighed af russisk energi ved gradvist at udfase import af gas, nukleare forsyninger og olie. For dermed at mindske risikoen for, at energiforsyningen kan bruges som et pressionsmiddel og sætte en stopper for, at EU ved sin import bidrager med indtægter til det russiske statsbudget.

Køreplanens ni handlingspunkter

Køreplanen indeholder ni handlingspunkter, hvoraf hovedparten vil tage form af konkrete lovgivningsmæssige forslag, der ventes præsenteret i juni måned. Hovedelementerne i de ni punkter er:

1. Gennemsigtighed, overvågning og sporbarhed

Kommissionen vil fremlægge et lovforslag med regler for øget gennemsigtighed, overvågning og sporbarhed af russisk gas. For at øge forsyningssikkerheden og beredskabet vil Kommissionen inkludere lignende regler for al import af gas til EU i forbindelse med en revision af EU's energiarkitektur i 2026.

2. Nationale planer til understøttelse af EU's udfasning af russisk gas

Kommissionen vil fremlægge et lovforslag med krav om, at medlemslandene planlægger og overvåger EU's udfasning af russisk gas. De nationale planer vil bl.a. skulle indeholde: 1) mængden af russisk gas under eksisterende kontrakter og en tidslinje for at nå det fælles EU-mål om udfasning. Kommissionen anbefaler, at EU-landene indsender deres nationale planer inden udgangen af 2025.

3. Gradvis forbud mod import af russisk gas

Kommissionen vil foreslå lovgivningsmæssige tiltag for at sikre en effektiv udfasning af import af russisk gas. Kommissionen henviser til, at hvis udfasningen sker gradvist og alternative udbydere sikres, vil en udfasning have begrænset indvirkning på energipriser og forsyningssikkerheder. Her peger Kommissionen bl.a. på relevansen af udbygning af vedvarende energi og energieffektivitet og på, at udbuddet af LNG ventes at stige i de kommende år (bl.a. fra USA og Canada).

Ifølge Kommissionen er to tredjedel af russisk gasimport fra rørledninger og LNG langsigtede kontrakter, mens den resterende del er kortids-/spot baseret kontrakter. For at minimere markedseffekten og sikre overensstemmelse med international lov lægger Kommissionen op til en udfasning i to trin:

Trin 1: Kommissionen vil præsentere et lovforslag, der skal forbyde import af russisk gas via nye kontrakter og eksisterende kortidskontrakter med effekt fra udgangen af 2025.

Trin 2: Kommissionen vil fremlægge et lovforslag, der skal forbyde den resterende import af russisk gas via rør og LNG (under eksisterende langsigtede kontrakter) med effekt senest ved udgangen af 2027.

4. Støtte til diversificering gennem fælles efterspørgsel og bedre udnyttelse infrastruktur

Kommissionen vil afsøge mulighederne for gøre brug af EU's fælles købekraft for at understøtte en diversificering af energiimport og muligheden for at etablere en platform til opskalering og handel med gasformige molekyler af ikke-fossil oprindelse (herunder biometan). Dertil vil Kommissionen bl.a. etablere et biogasnetværk for EU-landene og forbedre eksisterende infrastruktur i særligt de central- og sydøstlige EU-lande og kandidatlandene.

5. Nye restriktioner for at udfase russisk import af uran, beriget uran og andre nukleare materialer

Modsat gassektoren peger Kommissionen på, at EU's afhængig i den nukleare sektor er mangefacetteret, og at forsyningsrisici derfor kan opstå på kort og mellemlang sigt ved pludselige politiske ændringer. Derfor foreslår Kommissionen en gradvis udfasning af uran, beriget uran og andre nukleare materialer fra Rusland, som bruges til Europæiske reaktorer¹.

Konkret vil Kommissionen præsentere handelsforanstaltninger for import af beriget uran mhp. at gøre importen mindre økonomisk fordelagtig. Kommissionen vil også begrænse nye forsyningskontrakter med russiske leverandører af uran, beriget uran og andre nukleare materialer, som er medunderskrevet af Euratoms Forsyningsagentur. Eksisterende kontrakter vil fortsætte, men agenturet vil ikke godkende forlængelser.

6. Diversificeringsforpligtelser og gennemsigtighed – nationale planer for udfasning af nukleare forsyninger fra Rusland

Kommissionen lægger op til, at EU-landene skal udarbejde nationale planer for udfasning af nukleare forsyninger fra Rusland og anbefaler, at disse skal være færdige inden udgangen af 2025. Kommissionen vil præsentere et lovforslag med konkrete mål for EU-landene om bl.a. at erstatte russisk nukleare brændstoffer og udfase afhængigheden af russisk uran, beriget uran og andre nukleare materialer.

7. Opskalering af EU's produktion: forslag om en europæisk "Radioisotopes Vally initiative" (ERVI)

Kommissionen foreslår at etablere et såkaldt "Radioisotopes Vally initiative" for at sikre EU's forsyning af medicinske radioisotoper og reducere EU's afhængighed af udenlandske leverandører (særligt af Rusland).

8. Nationale planer for udfasning af russisk olie og alternative leverandører

Kommissionen vil foreslå et krav om, at de to EU-lande (Ungarn og Slovakiet) der fortsat er afhængig af russisk olie, planlægger en udfasning af importen af russisk olie. Medlemslandene vil skulle indmelde deres nationale strategier for erstatning af russisk olie inden udgangen af 2027.

9. Pålægge og håndhæve sanktioner mod enheder og fartøjer mistænkt for ulovlige aktiviteter

Kommissionen vil se på flere tiltag for at undgå omgåelse af EU's sanktioner via de såkaldte "skyggeflåder". Heriblandt en afsøgning af muligheden for en fælles udenrigs- og sikkerhedspolitisk mission til overvågning og

¹ Fem EU-lande gør brug af russisk designede atomreaktorer (Bulgarien, Finland, Tjekkiet, Slovakiet og Ungarn).

afskrækkelse af ulovlige maritime aktiviteter. Dertil henviser Kommissionen bl.a. til håndhævelse af international søret, muligheden for at borde og inspirere fartøjer på åbent hav eller i EU-landenes eksklusive zoner og til indgåelsen af aftaler med berørte flagstater for at få forhåndsgodkendelse til boardingoperationer på åbent hav eller i EU-landenes eksklusive økonomiske zoner.

Reaktioner

Reaktionerne blandt er EU-landene blandet. 10 EU-lande, heriblandt Danmark, sendte tidligere i år en [fælles opfordring](#) til Kommissionen om netop at indføre et fuldt forbud mod russisk gas. Fra [ungarsk og Slovakiet](#) afvises planen om at udfase russisk energi, som Slovakiets premierminister, Robert Fico, kalder "uacceptabel" og et "økonomisk selvmord". [Nogle jurister](#) har peget på mulige juridiske udfordringer ved planens målsætninger, herunder særligt hvorvidt der er et tilstrækkeligt juridisk grundlag for at afbryde kontrakterne med de russiske leverandører.

Næste skridt

Kommissionen har varslet, at køreplanen vil blive fulgt op af en række lovgivningsmæssige forslag i juni. Forslagene vil herefter skulle forhandles med Ministerrådet og Europa-Parlamentet efter den almindelige lovgivningsprocedure – og dermed vedtages via kvalificeret flertal. Modsat sanktionspakkerne kan de vedtages ved enstemmighed. Det vil således ikke være muligt for et eller to EU-landene at blokere vedtagelsen.

Det er endnu uklart, hvilket retsgrundlag Kommissionen vil tage udgangspunkt i, når det kommer til den konkrete lovgivning. Spørgsmålet om retsgrundlag må forventes at blive yderst relevant, idet forslagene meget vel kan blive genstand for sager ved EU-Domstolen.

Vil du vide mere?

Kommissionens køreplan kan læses i sin helhed [her](#).

Produceret og skrevet af:
Karen Schack Andreassen, EU-konsulent

EU-nyt fra EU-konsulenterne sendes løbende til abonnenter i Folketinget